

**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА;
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ;
СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА**

УДК 343.1

DOI <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-1-56>

Столітній А. В.,

*доктор юридичних наук, професор, професор СК №1
Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

**КООРДИНАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА: РЕАЛІЗАЦІЯ
ПОВНОВАЖЕНЬ, КОНТРОЛЬ ВИКОНАННЯ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ**

**COORDINATION ACTIVITIES OF THE PROSECUTOR:
IMPLEMENTATION OF POWERS, EXECUTION CONTROL,
RESPONSIBILITY**

У науковій публікації досліджується питання здійснення прокурором координаційних повноважень у пост-реформованих умовах. Зазначається на наявність повноважень з координації діяльності правоохоронних органів, а отже відповідальності перед суспільством, без реальних засобів впливу внаслідок відсутності належної відповідальності за невиконання координаційних рішень, а також вказівок прокурора.

Акцентується увага на відсутності відповідальності суб'єктів владних повноважень за невиконання рішень координаційних нарад керівників правоохоронних органів, які проводяться під головуванням керівників органів прокуратури відповідного рівня.

Термін «координація» розглядається в різних аспектах. Зокрема зазначається, що вказаний термін є загальнонауковим та використовується у багатьох природознавчих та гуманітарних науках. В юриспруденції термін «координація» набуває специфічного значення і пов'язується в першу чергу із спільною діяльністю суб'єктів правовідносин, яка скеровується та контролюється визначенням у законодавстві уповноваженим суб'єктом, з метою досягнення певних публічних цілей правового регулювання.

Акцентується увага, що в юридичній практиці координація є спільною діяльністю суб'єктів правовідносин, яка скеровується та контролюється визначенням у законодавстві уповноваженим суб'єктом, з метою досягнення певних публічних цілей правового регулювання.

Аналізуються норми чинного законодавства, якими врегульовано питання координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності. Зокрема, вказане питання досліджується у контексті вказівок прокурора у кримінальному провадженні та відповідальності за їх невиконання.

Формується висновок, про доцільність доповнення Кодексу України про адміністративні правопорушення окремою ст. 185-15, яка буде передбачати адміністративну відповідальність посадових осіб за невиконання постанови координаційної наради керівників правоохоронних органів.

Ключові слова: координація, нарада, прокуратура, відповідальність, кримінальна юстиція, правоохоронні органи, рішення, злочинність, протидія, правові засади, удосконалення.

The scientific publication examines the issue of the prosecutor's exercise of coordination powers in post-reform conditions. It is noted that there are powers to coordinate the activities of law enforcement agencies, and therefore responsibility to society, without real means of influence due to the lack of proper responsibility for non-implementation of coordination decisions, as well as instructions of the prosecutor

Attention is focused on the lack of responsibility of subjects of power for non-implementation of decisions of coordination meetings of heads of law enforcement agencies, which are held under the chairmanship of heads of prosecutor's offices of the corresponding.

It The term "coordination" is considered in different aspects. In particular, it is noted that this term is general scientific and is used in many natural sciences and humanities. In jurisprudence, the term "coordination" acquires a specific meaning and is primarily associated with the joint activity of the subjects of legal relations, which is directed

and controlled by an authorized subject defined in the legislation, with the aim of achieving certain public goals of legal regulation.

It is noted that in legal practice, coordination is a joint activity of the subjects of legal relations, which is directed and controlled by the authorized entity defined by law, in order to achieve certain public goals of legal regulation.

The norms of the current legislation, which regulate the issues of coordination of law enforcement bodies in the field of combating crime, are analyzed. In particular, the specified question is investigated in the context of the instructions of the prosecutor in criminal proceedings and responsibility for their non-fulfillment.

The conclusion on the expediency of supplementing the Code of Ukraine on Administrative Offenses with a separate article is formulated. 185-15, which will provide for administrative liability of officials for failure to comply with the decision of the coordination meeting of heads of law enforcement agencies.

Key words: *coordination, meeting, prosecutor's office, responsibility, criminal justice, law enforcement agencies, decisions, crime, counteraction, legal principles, improvements.*

Вступ. Сучасний глобалізований світ породжує нові форми та методи злочинної діяльності. Значна кількість злочинів вчиняється на так званому міжгалузевому рівні, із використанням цифрових технологій, залученням кваліфікованих спеціалістів, що вимагає відповідної оперативної реакції з боку системи органів кримінальної юстиції. Вирішальним фактором у протидії кримінальному світу є налагоджена взаємодія органів правопорядку із чітким механізмом координації. Тільки спільними зусиллями суб'єктів владних повноважень можливо досягти оптимальних результатів та забезпечити стабільну роботу правоохоронної системи. Ключову роль в системі органів кримінальної юстиції відіграють органи прокуратури, до функцій яких віднесено, у тому числі, організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку. Одним із основних питань, які потребують наукового переосмислення, є передбачена Законом України «Про прокуратуру» координація діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності. Актуальність окремого дослідження питання координації правоохоронних органів обумовлена рядом проблемних аспектів практичної реалізації результатів координаційної діяльності органів прокуратури. Необхідність внесення змін до чинного національного законодавства з метою удосконалення механізму координаційної діяльності органів прокуратури обумовлює як теоретичну, так і практичну значимість даного дослідження.

Науковці приділяють значну увагу питанням координації діяльності правоохоронних орга-

нів. Роль прокуратури в координації діяльності правоохоронних органів досліджували такі відомі науковці як М. Бурбика, Ю. Грошевий, Л. Давиденко, В. Долежан, О. Кальман, П. Каркач, М. Косюта, С. Мірошниченко, І. Печенкін, С. Попович, М. Руденко, В. Синчук та інші.

Із останніх актуальних досліджень слід виділити праці О. Кальмана та О. Гладуна «Координація діяльності правоохоронних органів щодо запобігання та протидії корупції: вимоги нового законодавства» [1], І. Печенкіна «Координація діяльності з протидії злочинності та корупції як один із пріоритетних напрямів роботи прокурора» [2], Д. Суходубова «Координаційна діяльність прокуратури у сфері протидії злочинності» [3] та інших відомих науковців, проте питання відповідальності за невиконання рішень координаційних нарад ще не було предметом окремого дослідження, що актуалізує потребу написання даної публікації.

Методологія даного дослідження включає органічне поєднання філософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження, серед яких ключову роль відіграють системний та структурно-функціональний методи, прийоми логічного методу, формально-юридичний метод та метод юридичного моделювання.

Метою наукової публікації є дослідження питання відповідальності за невиконання рішень координаційних нарад, які проводяться керівниками органів прокуратури в контексті необхідності удосконалення чинного національного законодавства, яке регулює даний напрям прокурорської діяльності.

Результати дослідження. «Координація» є загальнонауковим терміном, який використовується у багатьох природознавчих та гуманітарних науках. В юриспруденції термін

«координація» набуває специфічного значення і пов'язується в першу чергу із спільною діяльністю суб'єктів правовідносин, яка скеровується та контролюється визначеним у законодавстві уповноваженим суб'єктом, з метою досягнення певних публічних цілей правового регулювання.

Так, І. Печенкін під координацією розуміє взаємоузгоджену діяльність кількох суб'єктів для досягнення ними спільної мети. На відміну від терміна «взаємодія», координація, на його думку, передбачає наявність суб'єкта, котрий координує, який згідно з вимогами закону наділений певними організаційними повноваженнями щодо всіх інших суб'єктів такої діяльності, проте вони не перебувають із ним у відносинах залежності чи підпорядкування [2].

В національному законодавстві термін «координація» вперше було застосовано у п. 1 Положення про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі зі злочинністю, схваленого Координаційним комітетом по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю при Президентові України 17 липня 2000 року. Зокрема, зазначалося, що координація – це спрямовані на зміцнення законності та правопорядку спільне розроблення та практична реалізація узгоджених заходів зі своєчасного виявлення, розкриття, припинення та попередження злочинів і корупційних діянь, усунення причин та умов, які сприяють їхньому вчиненню [1, с. 38–39; 2].

Слід відзначити, що ефективна протидія злочинності неможлива без належного рівня координації діяльності правоохоронних органів. І саме органи прокуратури у відповідності до чинного законодавства виконують функцію координації інших суб'єктів правоохоронної діяльності. Так, у відповідності до ч. 2 ст. 25 Закону України «Про прокуратуру», Генеральний прокурор, керівники відповідних прокуратур, їх перші заступники та заступники відповідно до розподілу обов'язків координують діяльність правоохоронних органів відповідного рівня у сфері протидії злочинності. Основною формою координації є проведення координаційних нарад з керівниками правоохоронних органів, на яких заслуховується інформація щодо їхньої діяльності у сфері протидії злочинності. Рішення координаційної наради

є обов'язковим до виконання всіма зазначеними в ньому правоохоронними органами. Порядок та інші форми координації затверджуються наказом Генерального прокурора [4].

Так, у відповідності до п. 9 Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності, затвердженого наказом Генерального прокурора від 08.02.2021 № 28, координація може здійснюватися також в інших формах:

- проведення спільних нарад з керівництвом правоохоронних та інших державних органів;
- створення міжвідомчих робочих груп;
- здійснення спільних виїздів у регіони для проведення узгоджених дій, перевірок і надання допомоги правоохоронним органам у протидії злочинності;
- обмін аналітичною інформацією з питань протидії злочинності, проведення спільних аналітичних досліджень;
- розробка спільних наказів, а також підготовка листів інформаційного характеру і документів організаційного та методичного спрямування;
- розробка і забезпечення виконання спільних планів із запобігання, виявлення та припинення кримінальних правопорушень, усунення причин та умов, які сприяли їх вчиненню;
- взаємне використання можливостей з підготовки і навчання кадрів, організація та проведення спільних тренінгів, семінарів, конференцій та інших заходів із метою підвищення кваліфікації працівників органів прокуратури та правоохоронних органів;
- розробка пропозицій з питань удосконалення системи кримінальної юстиції та правового регулювання у сфері протидії злочинності;
- ініціювання проведення наукових досліджень у сфері протидії злочинності.

За наявності підстав керівництвом органів прокуратури за участі правоохоронних та інших державних органів відповідного рівня можуть проводитися інші узгоджені заходи у встановленому законодавством порядку [5].

Отже, в Законі України «Про прокуратуру» (ч. 2 ст. 25) прямо вказано, що рішення координаційної наради є обов'язковим до виконання всіма зазначеними в ньому правоохоронними органами, проте чинним законодавством не передбачено відповідальність суб'єктів влад-

них повноважень за невиконання рішень координаційних нарад, що є суттєвою прогалиною в праві, адже юридичний обов'язок без наявності дієвого механізму юридичної відповідальності за його невиконання є по суті декларативним і таким, що залежить виключно від рівня правосвідомості та правової культури виконавця вказаного обов'язку.

Так, у відповідності до п.п. 7-15 Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності, затвердженого наказом Генерального прокурора від 08.02.2021 № 28, рішення координаційної наради оформлюється постановою; у резолютивній частині постанови наради зазначаються спільні узгоджені заходи та їх виконавці, строки виконання, а також інформування про проведену роботу; постанова координаційної наради вважається узгодженою за умови підписання головою та учасниками наради; постанова наради підписується не пізніше ніж через 7 робочих днів із дня проведення наради; підписана головою та учасниками координаційної наради постанова невідкладно надсилається керівникам правоохоронних органів та прокуратур відповідного рівня для організації виконання узгоджених заходів, а також для відома та врахування при здійсненні діяльності згідно з компетенцією – керівникам інших органів, представники яких були присутні на координаційній нараді; постанова координаційної наради є обов'язковою для виконання всіма зазначеними у ній правоохоронними органами; виконання передбаченого заходу в повному обсязі повинно бути завершено у строки, визначені постановою координаційної наради; у разі неможливості виконання заходу в передбачений постановою наради строк голова координаційної наради за пропозицією відповідного учасника наради або з власної ініціативи не пізніше ніж за 5 робочих днів до завершення строку виконання заходу продовжує його та визначає кінцеву дату реалізації; голова координаційної наради організовує опрацювання та узагальнення інформації учасників наради про результати проведеної роботи щодо виконання узгоджених заходів, її вплив на стан законності й ефективність протидії злочинності та за результатами приймає рішення про продовження строку виконання постанови

координаційної наради або зняття з контролю; про продовження строку виконання постанови координаційної наради загалом чи окремих узгоджених заходів або їх зняття з контролю голова наради письмово інформує учасників наради [5].

Таким чином, у разі невиконання рішень координаційної наради голова координаційної наради приймає рішення про продовження строку виконання постанови координаційної наради або зняття з контролю. Застосувати заходи дисциплінарної відповідальності голова координаційної наради не має можливості, оскільки керівники правоохоронних органів не є підлеглими керівника прокуратури. В той же час основними особливостями дисциплінарної відповідальності, які відокремлюють її від інших видів юридичної відповідальності, є те, що вона застосовується в межах службової підлеглості, а адміністративна відповідальність настає перед органами та посадовими особами, яким винний по службі не підлеглий. Проте, чинний Кодекс України про адміністративні правопорушення не містить норми, яка б передбачала відповідальність посадових осіб за невиконання постанов координаційних нарад правоохоронних органів.

Супутньою проблемою є відсутність законодавчо визначеного поняття правоохоронного органу, що також ускладнює визначення кола суб'єктів, які залучаються до проведення координаційної наради та несуть відповідальність за невиконання її рішень.

Таким чином, в національному законодавстві існує неперсоніфікований обов'язок виконання постанов координаційних нарад всіма зазначеними у ній правоохоронними органами, та фактична відсутня відповідальність суб'єктів владних повноважень за невиконання рішень координаційної наради, які оформлені відповідною постановою.

У зв'язку із цим варто звернути увагу на окремі аспекти відповідальності суб'єктів владних повноважень за невиконання законних вимог прокурора. Адміністративна відповідальність за ухилення від виконання законних вимог прокурора передбачена ст. 185-8 КУпАП.

Так, згідно із ч. 1 ст. 185-8 КУпАП, невиконання посадовою особою законних вимог прокурора – тягне за собою накладення штра-

фу від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [6].

Із останньої судової практики застосування ст. 185-8 КУпАП привертає увагу постановою Балтського районного суду Одеської області від 17 лютого 2020 року у справі № 493/2093/19, залишена без змін постановою Одеського апеляційного суду від 24.04.2020, про притягнення до адміністративної відповідальності заступника начальника СВ Балтського ВП ГУНП в Одеській області за вчинення правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185-8 КУпАП, а саме невиконання законних вимог прокурора про проведення слідчих (розшукових) дій при проведенні досудового розслідування у кримінальному провадженні.

У вказаній постанові суд зазначив, що «зі змісту ст. 185-8 КУпАП вбачається, що її суб'єктивним складом є невизначене законом коло посадових осіб. Тобто, в це коло попадають, у тому числі, і слідчі. З об'єктивної сторони передбачена відповідальність за невиконання посадовою особою законних вимог прокурора, які також конкретно не визначені, а тому суд вважає, що письмова вказівка прокурора процесуального керівника на виконання слідчим процесуальних дій є однією з форм його законної вимоги» [7].

У відповідності до ч. 4 ст. 40 КПК України «слідчий зобов'язаний виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються у письмовій формі. Невиконання слідчим законних вказівок та доручень прокурора, наданих у порядку, передбаченому цим Кодексом, тягне за собою передбачену законом відповідальність» [8].

В зазначеній нормі конкретно не визначено, яким законом і яка саме відповідальність передбачена, а тому, на думку суду, невиконання слідчим законних вимог прокурора у формі письмової вказівки охоплюється складом адміністративного правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 185-8 КУпАП [7].

Таким чином, поняття «законні вимоги прокурора» підлягає розширювальному тлумаченню і включає в себе ряд актів прокурорського впливу на порушення законності та бездіяльність суб'єктів владних повноважень.

Посилання захисника на дисциплінарну відповідальність, як таку, що визначає зміст

відповідальності слідчого, на думку суду, є помилковими. Оскільки на підставі змісту ст. 15 КУпАП, яка прямо визначає настання відповідальності за адміністративні правопорушення відповідно до видів відповідальності, що передбачені дисциплінарними статутами і іншими спеціальними положеннями про дисципліну. Отже, відповідальність за статутами будуть нести слідчі органів національної поліції, слідчі прокуратури. Але відповідальність за дисциплінарним статутом буде наступати не у всіх випадках, які містять склад адміністративного правопорушення. Ст. 15 КУпАП передбачає виключення із зазначеного правила стосовно невжиття заходів щодо окремої ухвали суду чи окремої постанови судді або подання прокурора, ухилення від виконання законних вимог прокурора, порушення законодавства про державну таємницю, порушення порядку обліку, зберігання і використання документів та інших носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави. Відповідно до вказаної норми ці особи несуть адміністративну відповідальність на загальних підставах [7].

Далі суд зазначає, що «незважаючи на те, що ст. 15 КУпАП містить положення про особливу дію дисциплінарних статутів або спеціальних положень про дисципліну щодо осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, це не дозволяє робити висновок про належність таких дій до дисциплінарного напрямку відповідальності.

Дисциплінарна відповідальність слідчих настає у випадку порушення ними правил службово-трудової поведінки, встановлених як загальними, так і спеціальними нормативно-правовими актами, а також правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Основними особливостями дисциплінарної відповідальності, які відокремлюють її від інших видів юридичної відповідальності, є те, що вона застосовується в межах службової підлеглості, а адміністративна відповідальність настає перед органами та посадовими особами, яким винний по службі не підлеглий.

Особою у період встановлений у письмовій вказівці, вимоги прокурора не виконані та у письмовій формі не надано відповіді про

причини їх невиконання, а це є порушенням норм, передбачених ст. 2 КПК України, а саме забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування» [7].

Згідно із ч. 1 ст. 25 Закону України «Про прокуратуру», письмові вказівки прокурора органам, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство, надані в межах повноважень, є обов'язковими для цих органів і підлягають негайному виконанню [4].

Тобто, у проаналізованій справі, в порушення вимог ч. 4 ст. 40 КПК України слідчий, отримавши письмові вказівки прокурора у кримінальному провадженні, достовірно знаючи вимоги чинного законодавства щодо обов'язковості виконання вказівок прокурора, наданих у письмовій формі, не оскаржуючи їх прокурору вищого рівня, умисно не виконав письмові вказівки процесуального керівника у встановлений у них термін і у подальшому продовжував ухилятися від виконання законних вимог прокурора.

Таким чином, не виконавши законні вимоги прокурора щодо виконання вказівок, наданих у письмовій формі, у кримінальному провадженні слідчий порушив вимоги ст. 25 Закону України «Про прокуратуру», ч. 1 ст. 36, ч. 4 ст. 40 КПК України, тобто вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 185-8 КУпАП [7].

Проаналізоване судове рішення демонструє реальну можливість притягнення до відповідальності суб'єктів владних повноважень, які не виконують законні вимоги прокурора. Проте, на відміну від письмових вказівок прокурора як процесуального керівника у кримінальному провадженні, рішення координаційної наради, які оформлюються відповідною постановою, є спільними рішеннями керівника прокуратури та керівників правоохоронних органів, які приймали участь у координаційній нараді та підписали постанову із узгодженими рішеннями.

Таким чином, існує потреба доповнення КУпАП окремою статтею 185-15, яка буде передбачати адміністративну відповідальність посадових осіб за невиконання постанови координаційної наради керівників правоохоронних органів, а також внесення відповід-

них зміни до ст. 15 КУпАП щодо можливості притягнення посадових осіб правоохоронних органів до адміністративної відповідальності за вчинення вказаного правопорушення.

Висновки. Проведене дослідження питання відповідальності за невиконання рішень координаційних нарад, які проводяться керівниками органів прокуратури, дозволяє сформулювати ряд висновків.

По-перше, в юридичній практиці координація є спільною діяльністю суб'єктів правоохоронних органів, яка скеровується та контролюється визначеним у законодавстві уповноваженим суб'єктом, з метою досягнення певних публічних цілей правового регулювання; основними завданнями координації діяльності правоохоронних органів є розробка та впровадження у діяльність правоохоронних органів та органів прокуратури пріоритетів кримінально-правової політики, сучасних підходів до протидії злочинності, а також розробка, узгодження і реалізація спільних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення, розкриття, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, причин та умов, які сприяли їх вчиненню.

По-друге, органи прокуратури у відповідності до норм чинного законодавства відіграють ключову роль в координації діяльності інших суб'єктів владних повноважень в системі органів кримінальної юстиції України (Генеральний прокурор, керівники відповідних прокуратур, їх перші заступники та заступники відповідно до розподілу обов'язків координують діяльність правоохоронних органів відповідного рівня у сфері протидії злочинності; порядок та інші форми координації діяльності правоохоронних органів затверджуються наказом Генерального прокурора).

По-третє, основною формою координації є проведення координаційних нарад з керівниками правоохоронних органів, на яких заслуховується інформація щодо їхньої діяльності у сфері протидії злочинності; рішення координаційної наради оформлюється постановою, у резолютивній частині якої зазначаються спільні узгоджені заходи та їх виконавці, строки виконання, а також інформування про проведеної роботу.

По-четверте, рішення координаційної наради є обов'язковим до виконання всіма зазна-

ченими в ньому правоохоронними органами, проте в національному законодавстві не регламентована відповідальність за невиконання рішень координаційних нарад.

Враховуючи вищевикладене, Кодекс України про адміністративні правопорушення доцільно доповнити ст. 185-15, яка буде передбачати адміністративну відповідальність посадових осіб за невиконання постанов координаційних нарад керівників правоохоронних органів. Крім того, необхідно внести зміни до ст. 15 КУпАП щодо розширення переліку

випадків, коли до посадових осіб правоохоронних органів застосовується адміністративна, а не дисциплінарна відповідальність.

Перспектива подальшого дослідження даної тематики обумовлена необхідністю дослідження зарубіжного досвіду у сфері координації діяльності правоохоронних органів з метою запозичення найкращого позитивного зарубіжного досвіду та його імплементації в національну юридичну практику, а також формулювання конкретних пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства у даній сфері суспільних відносин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кальман О.Г., Гладун О.З. Координация деятельности правоохранительных органов по предотвращению и противодействию коррупции: требования нового законодательства. *Прокурорский надзор за соблюдением антикоррупционного законодательства Украины и Казахстана: Сборник научных трудов*. К.: Национальная академия прокуратуры Украины, 2014. С. 38–48.
2. Печенкін І. Координація діяльності з протидії злочинності та корупції як один із пріоритетних напрямів роботи прокурора. *Віче*. 2015. № 2. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/4546/>
3. Суходубов Д.В. Координаційна діяльність прокуратури у сфері протидії злочинності: монографія. Х.: Право, 2013. 248 с.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 № 1697-VII. Дата оновлення: 11.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
5. Порядок координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності, затверджений наказом Генерального прокурора від 08.02.2021 № 28. Дата оновлення: 09.02.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0028905-21#Text>
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення в редакції від 05.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
7. Постанова Балтського районного суду Одеської області від 17 лютого 2020 року у справі № 493/2093/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87670678#>
8. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. Дата оновлення: 25.11.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>